

_____ hokimligi
maktabgacha va maktab ta'limi
boshqarmasi

_____ maktabgacha va
maktab ta'limi bo'limi tasarrufidagi
__-umumiy o'rta ta'lim maktabi
chizmachilik fani o'qutivchisi

_____ning
20__-20__-o'quv yiliga 9-sinflar uchun
II yarim yillik

DARS
ISHLANMALARI

“TASDIQLAYMAN”

O‘IBDO‘ _____

20__-20__-o‘quv yili uchun tuzilgan tasviriy san’at fanidan II yarim yilik taqvimiy mavzu rejasi

№	Mavzu nomi	Soat	Sana	Izoh
I chorak				
1.	Detalning shaklini dizayn asosida konstruktiv o‘zgartirishga oid loyihalash	1		
2.	Loyihalash elementlariga doir grafik masalalar	1		
3.	Detalning fazoviy holatini o‘zgartirishga va qayta loyihalashga oid ijodiy grafik ishlar	1		
4.	Mashinasozlik chizmalari. Buyum va konstruktorlik hujjatlarning turlari	1		
5.	Ajraladigan va ajralmaydigan birikmalar	1		
6.	Rezbalar va ularni chizmalarda tasvirlash.	1		
7.	Boltli birikmani chizish	1		
8.	Shpilkali birikmani chizish.	1		
9.	BSB- 3 (25 ball) Amaliy ish	1		
10.	Oddiy yig‘ish chizmalarini o‘qish	1		
11.	Konstruksiyalashga doir masalalar	1		
12.	Kompyuterda to‘g‘ri chiziq burchak va tekis shakllarni yasash	1		
13.	Kompyuter yordamida berilgan oddiy detallarning fazovi holatini va uning shaklini dizayn asosida qisman o‘zgartirish. Kompyuterda buyumlarni loyihalash	1		
14.	Qurilish chizmalari. Binoning plani. Qirqimi va fasadi.	1		
15.	BSB - 4 (25 ball) Grafik ishi. Qurilish chizmalari.			
16.	Qurilish chizmalarini o‘qish	1		
17.	ChSB- 2 (40 ball) Grafik ishi.	1		
18.	Bosh plan chizish bo‘yicha amaliy dars	1		

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Detalning shaklini dizayn asosida konstruktiv o'zgartirishga oid loyihalash

Ta'limiy maqsad: muhandislik chizmalarini bajarishda grafik savodxonlik iste'dod, yuksak saviyali muhandis yuqori aniqlikdagi grafik ishlar, mashinasozlik chizmalarni bajarishga o'rgatish. Narsaning aniq shakli va o'lchamlarini to'liq ifodalaydigan va buyumni nazorat qila oladigan tekislikdagi tasvir haqida tushuncha berish.

Tarbiyaviy maqsad: chizmachilik asboblardan to'g'ri foydalanib, chizmalarni to'g'ri chizishga o'rgatib borish va fazoviy tasavvur qilish qobiliyati va mantiqiy fikrlashga o'rgatish.

Rivojlantiruvchi maqsad: o'quvchilarning fazoviy tasavvurlarini oshirish, oddiy chizmalardan tortib murakkab chizmalargacha xatosiz ishlashni o'rgatib borish.

Dars metodi: tushuntirish, savol-javob, suhbat, amaliy, yangi bilim beruvchi, bilimlarni mustahkamlovchi.

Dars turi: yangi bilim berish

Dars metodi; tushuntirish, savol-javob, noan'anaviy, suhbat, amaliy

Jihozi: geometrik jismlar, kompyuter texnikasi, chizmachilik asboblari, tarqatma materiallar, chizma qog'ozlari, chizmalar.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiyalar elementlari:

Axborotlar bilan ishlash kompetensiyasi:

media vositalardan zarur bo'lgan axborotlarni izlab topa oladi.

Milliy va umummadaniy kompetensiya:

orasta kiyinish, yurish-turishda madaniy me'yorlarga va sog'lom turmush tarziga amal qila oladi.

I. Tashkiliy qism: dars uchun yetarli miqdorda zarur ashyolar hozirlanadi.

Doskaga dars mavzusi va tegishli ma'lumotlar yozib qo'yiladi.

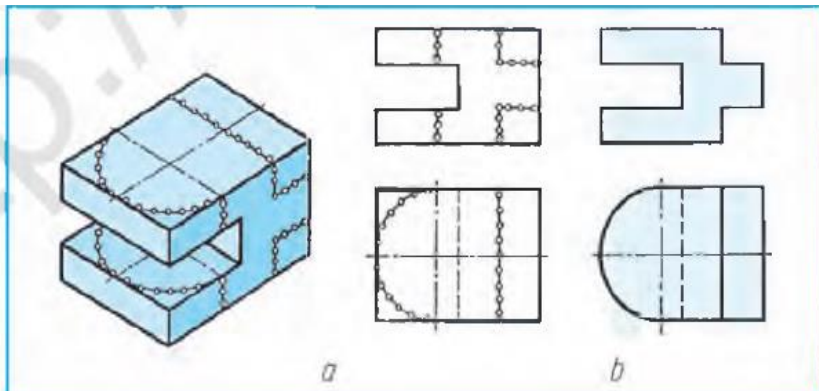
II. Darsning borishi:

№	Bo'limlar	Vahti
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

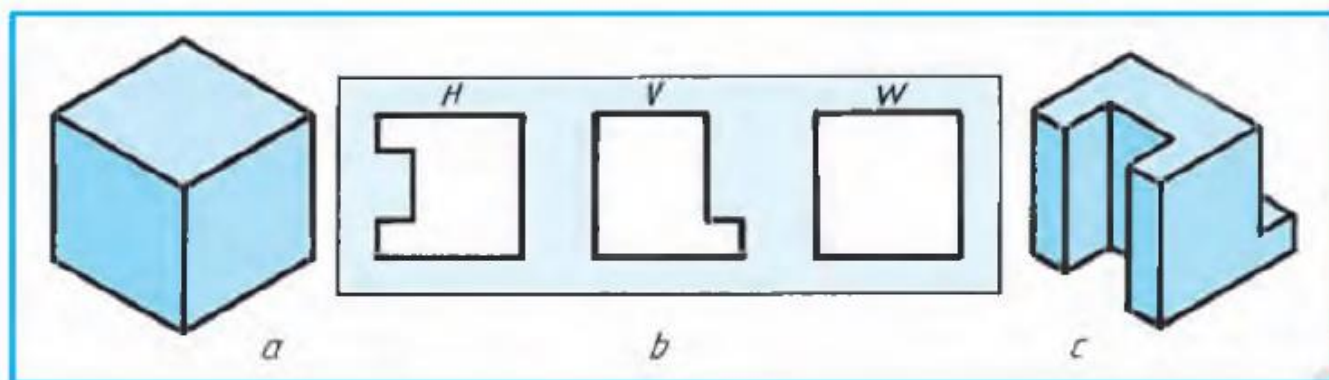
III. Mustahkamlash:

Xalq xo'jaligining turli sohalarida yangi buyumlarni konstruksiyalash (ixtiro qilish), amaldagilarni takomillashtirish yoki qayta ishlab chiqish loyihalash deyiladi. Loyihalashga doir ishlar har doim grafik tasvirlar, ya'ni chizmalar, eskizlar, texnik rasmlar chizish bilan bog'liq bo'ladi. Har qanday buyumga yangi konstruktiv element kiritilsa, unda qanday o'zgarish ro'y berishini ko'z oldingizga keltirib ko'ring. Konstruktiv elementlar, ya'ni teshiklar, o'yiqlar shaklini biroz o'zgartirish, burchaklarni yumaloqlash kabilar kiritilib, yangi foydali sifatlar berish orqali buyumning og'irligini kamaytirish, pishiqligini oshirish,

ishlov berishni soddalashtirish, foydalanishda qulaylik, chiroyli ko‘rinishga keltirib tasvirlashga badiiy loyihalash-dizayn deyiladi. Dizayn inglizcha dezin - chizma, rasm, loyiha degan ma’noni bildiradi. O‘quvchilar badiiy loyihalash(dizayn)ni o‘rganish maqsadida turli ijodiy masalalarni yechishni mashq qilishlari zarur. 17.1-chizma, a dagi detal shakli belgilangan (chiziqqa nuqtalar qo‘yilgan) chiziq bo‘yicha qayta badiiy loyihalash talab qilinsa, 17.1-chizma, b dagidek ko‘rinishga o‘tadi. 17.2-chizma, a da kubning yaqqol tasviri berilgan. Uni shunday loyihalash kerakki, ortiqcha joy lari qirqib olingandan keyin berilgan uchta teshikdan (17.2-chizma, b) tirqish (zazor)siz o‘tsin. H -ustdan ko‘rinish, V – olddan ko‘rinish, W - chapdan ko‘rinish. Shunday loyihalangan kubning yaqqol tasviri 17.2-chizma, c da berilgan. 17.3-chizma, a da deraza romi burchagining qismi tasvirlangan. Unga mos keladigan perpendikulyar qismi loyihalansin. Loyihalangan qismi 17.3-chizma, b da tasvirlangan.

17.1-chizma.

17.2-chizma.

IV.Baholash:

1. Loyihalash deb nimaga aytiladi?
2. Loyihalashga doir ishlar nimalar bilan doimiy bog‘liq bo‘ladi?
3. Loyihalashga nimalar kiradi?.

V.Uyga vazifa: mavzuni o‘qib kelish, mavzu bo‘yicha bilimlarni mustahkamlash va mavzu yuzasidan savol-javobga tayyorlanish.

O‘IBDO‘: _____ (imzo) _____ (sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Loyihalash elementlariga doir grafik masalalar

Ta'limiy maqsad: muhandislik chizmalarini bajarishda grafik savodxonlik iste'dod, yuksak saviyali muhandis yuqori aniqlikdagi grafik ishlar, mashinasozlik chizmalarni bajarishga o'rgatish. Narsaning aniq shakli va o'lchamlarini to'liq ifodalaydigan va buyumni nazorat qila oladigan tekislikdagi tasvir haqida tushuncha berish.

Tarbiyaviy maqsad: chizmachilik asboblardan to'g'ri foydalanib, chizmalarni to'g'ri chizishga o'rgatib borish va fazoviy tasavvur qilish qobiliyati va mantiqiy fikrlashga o'rgatish.

Rivojlantiruvchi maqsad: o'quvchilarning fazoviy tasavvurlarini oshirish, oddiy chizmalardan tortib murakkab chizmalargacha xatosiz ishlashni o'rgatib borish.

Dars metodi: tushuntirish, savol-javob, suhbat, amaliy, yangi bilim beruvchi, bilimlarni mustahkamlovchi.

Dars turi: yangi bilim berish

Dars metodi; tushuntirish, savol-javob, noan'anaviy, suhbat, amaliy

Jihozi: geometrik jismlar, kompyuter texnikasi, chizmachilik asboblari, tarqatma materiallar, chizma qog'ozlari, chizmalar.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiyalar elementlari:

Kommunikativ kompetensiyasi:

ijtimoiy moslashasha oladi.

O'zini-o'zi rivojlantirish kompetensiya:

hayot davomida o'qib-o'rganish, bilim, tajribani mustaqil ravishda muntazam oshirib bora oladi.

Matematik savodxonlik, fan va texnika yangiliklaridan xabardor bo'lish hamda foydalanish kompetensiyasi:

kundalik faoliyatda turli formula, model, chizma, grafik va diagrammalarni o'qiy olish va foydalanish. Ihteraktiv tarzda bilim olish.

I. Tashkiliy qism: dars uchun yetarli miqdorda zarur ashyolar hozirlanadi.

Doskaga dars mavzusi va tegishli ma'lumotlar yozib qo'yiladi.

II. Darsning borishi:

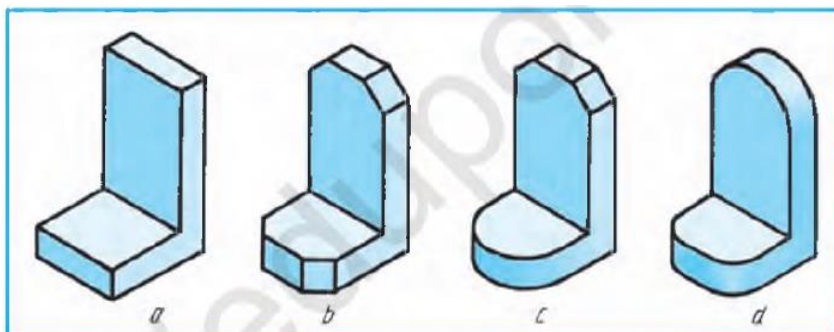
№	Bo'limlar	Vaqt
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

III. Mustahkamlash:

Amaliyotdagi detaining ko'rinishi o'ziga jalb qila oladigan holda uning ko'rinishini go'zal va chiroyli hamda bejirim shaklda o'zgartirish, vaznini ham kamaytirib, foydalanish uchun

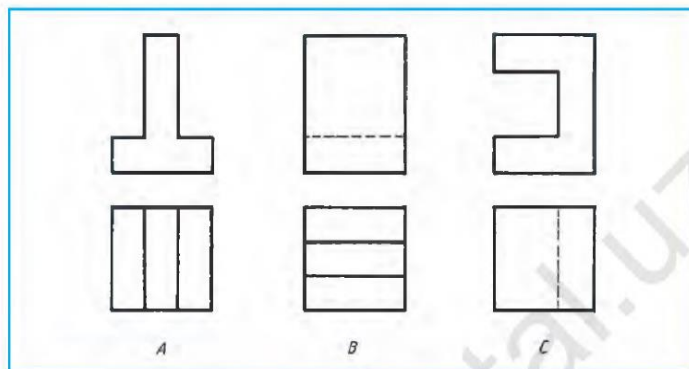
qulay qilib qayta loyihalash ham dizayn deyiladi. Masalan, 18.1-chizma, a dagi detalning vazni (og'irligi)ni kamaytirish maqsadida uning shakli (geometriyasi) qayta loyihalanadi. Natijada, 18.1-chizma,

b, c, d lardagi ko'rinishga keladi. Yoki yana boshqacha badiiy loyihalash yo'li izlanadi. Detalga kiritilgan o'zgartirishni chizma orqali amalga oshirishni chizmani qayta ijodiy loyihalash deyish mumkin. Detal geometriyasi fikran o'zgartirib, uni qayta ijodiy

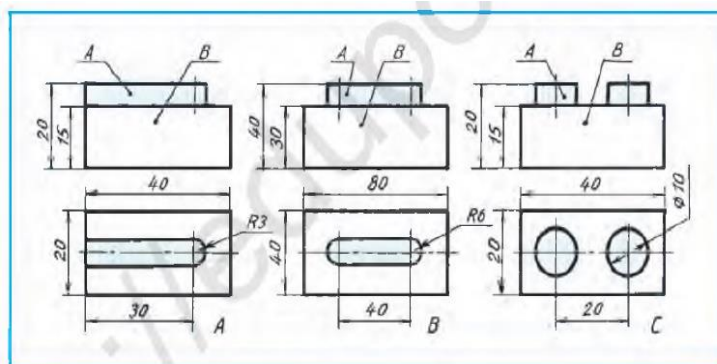
18.1-chizma.

loyihalangan holatini tasavvur qilish fikrlash qo'zg'atuvchanligini o'stiradi. Chizmada ijodiy loyihalash elementlarini kiritish orqali turli dizayn muammolarini yechish mumkin bo'ladi. 18.2-chizma, a da detal A va B qismlardan tuzilgan b o'lib, uning chizmasi 18.2-chizma, b da ko'rsatilgan. Detalning A bo'lagi xuddi shunday shakldagi va o'lchamdagi o'yiqa, B qismi hisobiga almashtirish lozim bo'lsa, 18.2-chizma, c dagidek ko'rinishga ega bo'ladi. Bu yerda detalning A b o'lagining

18.4-chizma.

balandligi pastga tomon B qismi hisobiga o'lchab qo'yiladi. Misol. Quti (shkatulka)ning umumiy (xomaki) ko'rinishlari berilgan (18.3-chizma, a). Qutining qopqog'i A shunday loyihalansinki, u quti B ni jips yopib tursin. Qopqoq turli ko'rinishlarda loyihalinishi mumkin. Bu yerda loyihalalanayotgan qopqoqni idrok qilishni osonlashtirish maqsadida ag'darib, yaqqol tasvirida ko'rsatishga jazm qilindi. 18.3-chizmalarda qopqoqning turli variantlarda bajarilgani berildi. Yana qanday variantlarda bajarish mumkin?

18.5-chizma.

IV. Baholash:

1. Detallarning ko'rinishlari orqali ularning vaznini (dizayn qo'llab) kamaytiring (18.4-chizma, A, B, C).
2. Detalning B qismi hisobiga A chiqig'i xuddi shunday shakl va o'lchamdagi chuqurchaga almashtirilganini chizing (18.5-chizma, A, B, C) yoki modelini xohlagan material(ashyo)dan yasang.

V. Uyga vazifa: mavzuni o'qib kelish, mavzu bo'yicha bilimlarni mustahkamlash va mavzu yuzasidan savol-javobga tayyorlanish.

O'IBDO': _____

(imzo)

(sana)

*v**eb**-saytimiz: Zokirjon.com*

*Zokirjon.com. v**eb**-sayiti orqali o‘zingiz uchun kerakli hujjatlarni yuklab olishingiz mumkin.*

Zokirjon Admin bilan

90-530-68-66, 91-397-77-37 nomerga murojaat qilishingiz, shu nomerdagi telegram orqali bog‘lanishingiz nza456 yoki nza445 izlab telegramdan yozishingiz so‘raladi.

Telegramda murojaatingizga o‘z vaqtida javob beriladi

44 listdan iborat 9-sinf chizmachilik fanidan II yarim yillik konspektni to‘loq holda olish uchun telegramdan yozing.

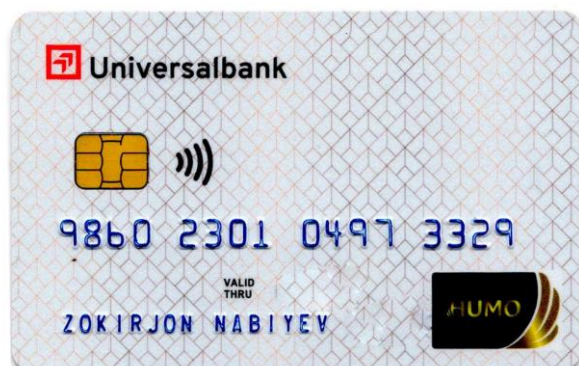

Telegram kanalimiz:

@Maktablar_uchun_hujjatlar

To‘lov uchun: **UZCARD *880*9860230104973329*summa#**

Plastik egasi Nabiyev Zokirjon

DIQQAT!!!

Sizga bu **OMONAT** qilib beriladi.
To‘liq holda olganingizdan so‘ng:
Faqat o‘zingiz uchun foydalaning.
Hech kimga bermang hattoki eng yaqin insoningizga ham.
Internet orqali v**eb**-saytlarga joylamang.
Kanal va gruppalarga tarqatmang.

**OMONATGA
HIYONAT QILMANG.**

***Bizni xizmatdan foydalanib qulay imkoniyatga ega bo'ling!
Bizda maktablar uchun quydagi hujjatlar mavjud.***

- 1. 1-11-Sinflar uchun kelajak soati ish reja va konspektlari**
- 2. 1-11-Sinflar uchun barcha fanlardan to'garak hujjatlari**
- 3. Sinf rahbar hujjatlari**
- 4. Metodbirlashma hujjatlari**
- 5. Ustama hujjatlari**
- 6. 1-11-Sinflar uchun barcha fanlardan konspektlar va tezislar**
- 7. 1-11-Sinflar uchun Ish rejalar (Taqvim mavzu rejalar)**
- 8. Maktab ish hujjatlari**
- 9. Direktor ish hujjatlari**
- 10. MMIBDO' ish hujjatlari**
- 11.O'IBDO' ish hujjatlari**
- 12.Psixolog hujjatlari**
- 13.Xotin-qizlar qo'mitasi ish hujjatlari**
- 14.Kutubxona mudirasi ish hujjatlari**
- 15.Besh tashabbus hujjatlari**
- 16. Ommalashtirish uchun dars ishlanmalar va ochiq dars ishlanmalar, taqdimotlar, slaydlar**